

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. május 10.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. május 10. 9:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az antikvitás kultúrájához kapcsolódik.

Rendelje a forrás és ismeretei segítségével a leírásokhoz a térképvázlaton sorszámokkal jelölt helyszíneket! Írja a sorszámokat a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is felhasználhat. Nem tud minden sorszámot felhasználni. (Elemenként 0,5 pont.)

A Földközi-tenger medencéje

Leírások	Helyszín sorszáma
a) Fellegvárát, az Akropoliszt a demokrácia virágkorában építették újjá.	
b) Pheidiasz híres Zeusz-szobra itt állt egy szentélyben.	
c) A görög hitvilág szerint ezen a hegyen volt a legfőbb istenek lakóhelye.	
d) Egy híres világítótorony és könyvtár is megtalálható volt ebben a városban.	
e) Egy birodalom központja volt, itt épült az ókori világ legnagyobb amfiteátruma.	
f) Összgörög sportversenyeket rendeztek itt négyévente.	
g) Itt állt annak az istennőnek a nagy méretű temploma, akiről a poliszot elnevezték.	
h) Tudatos várostervezéssel létrehozott, Nagy Sándor által alapított hellenisztikus város.	

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a középkori egyházhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a középkori források (legenda, krónika, szabályzat) és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Bizony mondom nektek, sokan jönnek ebbe a rendbe e világ nemesei és bölcsei közül, és nagy megtiszteltetésnek veszik majd, ha koldulni mehetnek. Az Úristen áldásával, bizakodva és örvendező lélekkel menjetez tehát alamizsnáért.”

B) „Az első dolog, amire őket [szerzeteseket] a patriarcha úr [főpap] és a többi püspök bűnbocsánat mellett kötelezte, az volt, hogy az utakat főként a zarándokok biztonsága érdekében a rablóktól és útonállóktól őrizték.”

C) „A monostort, ha lehetséges, úgy kell építeni, hogy minden szükséges dolog, mint a víz, malom, kert és különféle műhelyek a monostoron belül legyenek, hogy a szerzeteseknek ne kelljen kint csatangolniuk, ami lelküknek éppen nem válik üdvére.”

D) „Tehát ezekben az időkben adjunk dicséretet Teremtőnknek »igazságos ítélete miatt«, azaz: a reggeli dicséretben, a primában, a terciában, a szextában, a nónában, a vesperásban és a kompletóriumban, és éjjel is keljünk föl magasztalására. [A felsoroltak az imák időpontjai, mai órahasználat szerint: 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24 és hajnali 3 órakor.]”

E) „Semmiképpen sem akarta, hogy a testvérek házukkal vagy templomukkal, kertjükkel vagy más dolgaikkal, amiket használnak, áthágják a szegénység mértékét, sem azt, hogy valamely helyet tulajdonjog címén birtokoljanak, hanem mindig mint vándorok és jövevények tartózkodjanak bennük. Ezért akarta azt is, hogy a testvérek ne sokan lakjanak együtt, mert szerinte a nagy szám mellett nehéz megőrizni a szegénységet.”

a) Csoportosítsa a forrásokat aszerint, hogy a bencés vagy a ferences rendre vonatkoznak-e! Írja a táblázat megfelelő sorába a forrás betűjelét! Egy mezőbe csak egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.

Rend	bencés		ferences	
Forrás betűjele				

b) Nevezze meg azt a társadalmi réteget, amelynek megerősödése Nyugat-Európában összefüggött a ferences kolostorok alapításával!

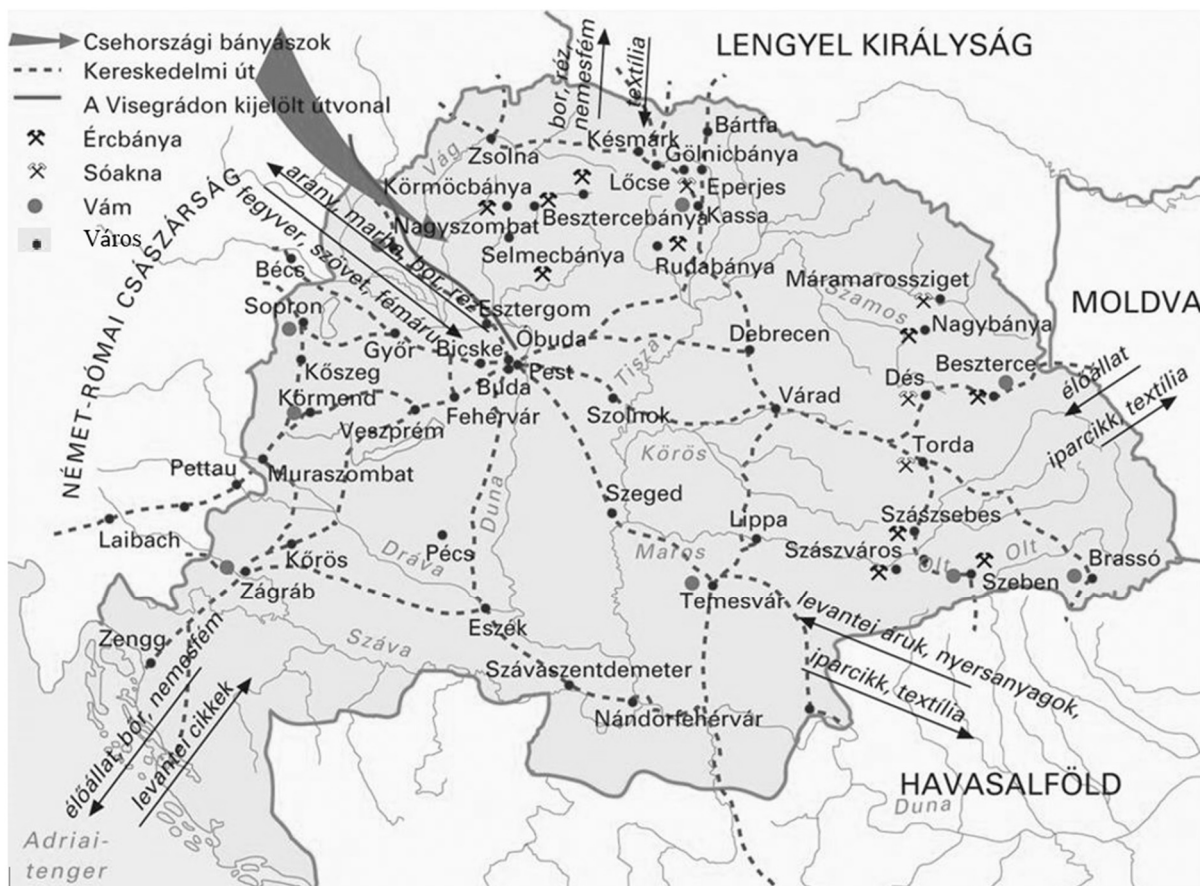
.....

c) Nevezze meg a bencés rend magyarországi központját! .....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat középkori Magyarország gazdaságtörténetéhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a térképábrázolás és ismeretei segítségével!

Magyarország gazdasága a 14. században

a) Karikázza be annak a három igaz állításnak a sorszámát, amelyek a térképábrázolás alapján is igazolhatók! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A harmincadot közvetlenül az országhatáron kellett megfizetni.
2. A magyar aranybányászat központja Selmecebánya volt.
3. A magyarországi szőlőtermesztés hatással volt a külkereskedelemre is.
4. A bányászat fellendítésében szerepet játszó hospesek érkeztek az országba.
5. A legjelentősebb szabad királyi városok Buda, Kassa, Pécs, Sopron és Szeged voltak.
6. Magyarországra nem jutottak el a távol-keleti eredetű luxuscikkek.
7. A magyar városhálózat sűrűbb volt a legfőbb kereskedelmi partnerekkel szomszédos ország-részekben.

b) I. Károly és a cseh király mely – kereskedelmi útvonalakkal kapcsolatos – intézkedése olvasható le a térképábrázolatról? Fogalmazza meg röviden az intézkedés tartalmát! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg azt az árucikket, amelynek kivitele Magyarországról az Anjou-korban ugrásszerűen növekedett, majd a 15. században rohamosan csökkent! A térképvázlatról leolvasható árucikkek közül válasszon! (0,5 pont)

d) Fogalmazza meg röviden a korabeli magyar külkereskedelem áruösszetételének egy általános jellemzőjét! (1 pont)

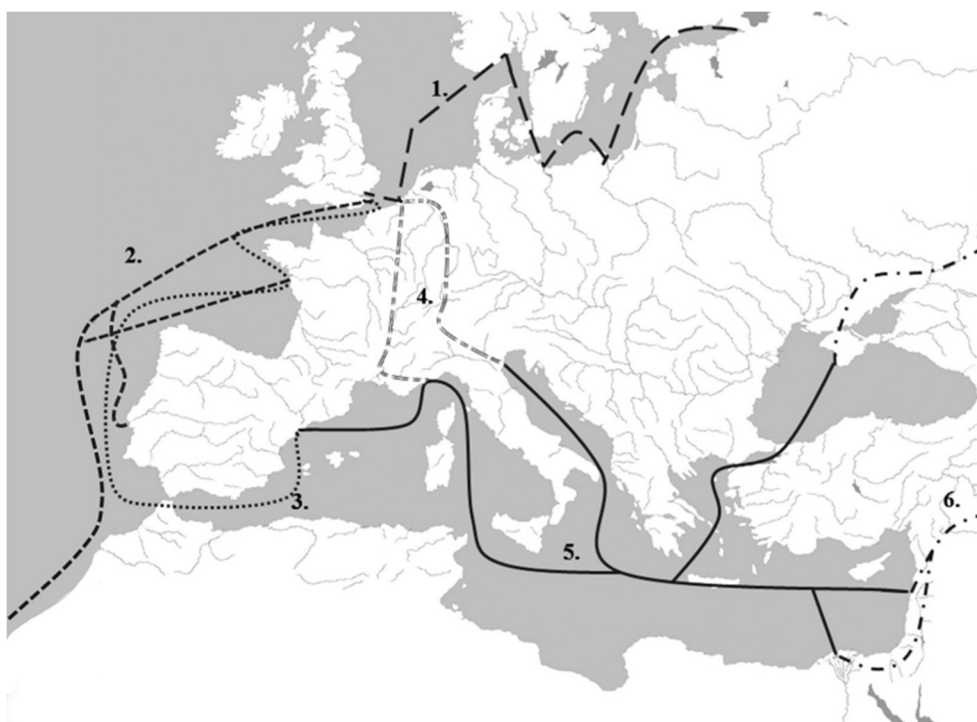
4 pont

4. A feladat a földrajzi felfedezések következményeihez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

A) „Hír érkezett [...] e hónap 18-án. Ez is megerősítette az újságot, annak hozzáadásával, hogy Lisszabonba [Portugália] öt karavella [hajótípus] érkezett Kálikutból [India] árukkal megrakva.” (Girolamo Priuli velencei politikus naplójából, 1506)

B) „A lengyel királyságnak és az említett Danzig [Gdańsk] városának egész gazdagsága és jövedelme abból származik, hogy a hollandok minden évben egyszer vagy kétszer két-háromszáz hajóval eljönnek Danzigba, s két hét leforgása alatt felvásárolják és elszállítják az összes gabonát, amit az említett városban találnak.” (Transylvanus császári küldött jelentése, 1546)

C)

Európa kereskedelmi hálózata a 16. században

Állapítsa meg, melyik kereskedelmi útvonalakról szól a két forrás! Írja a térképen látható sorszámot a forrás betűjéhez! (Elemenként 0,5 pont.)

a) A) forrás: .....

b) B) forrás: .....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Az A) betűjelű forrásban leírt jelenség hatására Velence hanyatlásnak indult. Magyarozza meg ennek okát! (1 pont)

d) Mi az oka a B) forrásban leírt jelenségnek? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A hollandok nem tudtak bekapcsolódni a gyarmatosításba, ezért így jutottak gabonához.
2. Németalföld Spanyolországhoz tartozott, így a spanyolok felvásárolták a holland gabonát.
3. A gyorsan növekvő városi lakosságot így tudták ellátni élelmiszerrel.

e) Milyen gazdasági következményekkel járt a B) betűjelű forrásban leírt tevékenység? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A kereskedelemből származó bevételekből manufaktúrákat alapítottak Lengyelországban.
2. A lengyel jobbágyok robotterhei növekedtek.
3. A megerősödő lengyel városokra támaszkodva a királyi hatalom háttérbe szorította a nemesiséget.

f) A hollandok a B) betűjelű forrás keletkezésének idején a Spanyol Királyság alattvalói voltak. Magyarozza meg, milyen gazdasági előnyt jelentett ez a hollandok számára! (1 pont)

4 pont	
--------	--

5. A feladat Magyarország 18. századi történelméhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Az úrbérszabályozási példányokba [...] írassék be mind a telki állomány [jobbágytelek], mind pedig az, hogy az igásrobotot két vagy négy igával [igavonó állattal] kell-e teljesíteni és az, hogy a kilencedet természetben, vagy milyen egyenértékben kell leróni [...] és végül a megye hiteles pecsétje alatt adassék ki a községeknek. Az alattvalók [a jobbágyok] a szabályozásban foglalt szolgáltatásoknál nagyobbakra már csak azért sem kényszeríthetők, mert a szolgáltatások és kötelezettségek ily módon létrejövő egyenlőtlensége könnyen okot és alkalmat adna új mozgalmakra és nyugtalankodásokra, különösen a jelen körülmények között, amikor a közcsend [háborítatlan állapot] még nem állott egészen helyre. [...] Minden egésztelkes jobbágy köteles lesz az úrbérszabályozás értelmében hetenként egy napi [...] igásrobotot teljesíteni az úrnak.” (Mária Terézia úrbéri rendelete, 1767)

B) „Vagyon-é mostanság urbáriuma [úrbéri szabályozása] ezen helységnek? [...] Miből álló a jobbágyságnak és zsellérségnek adózása és kötelessége? [...] Hány és minemű szántóföldje és rétje van egy egészházhelyes gazdának? [...] Minemű és hány napi munkát vitt egy gazda eddig végre?” (Az úrbéri összeírás kérdései, 1772)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Karikázza be a mondat egyetlen helyes befejezésének sorszámát! (0,5 pont)

A rendelet értelmében a jobbágytelkek felmérése...

1. vármegyénként történt.
2. falvanként történt.
3. kerületenként történt.

b) Hány nap igásrobotot kellett teljesítenie évente egy negvedtelkes jobbágynak? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. 13 napot
2. 26 napot
3. 52 napot

c) Kinek fizethettek a jobbágyok az A) betűjelű forrásrészlet értelmében „természetben vagy egyenértékben”? Karikázza be egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. az egyháznak
2. az uralkodónak
3. a földesúrnak

d) Miért volt szükség a jobbágytelkek összeírására? Karikázza be az egyetlen hamis válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Azért, hogy a földesúr ne tudja csökkenteni a jobbágytelkek méretét.
2. Azért, mert bizonyos szolgáltatásokat a jobbágytelkek mérete alapján kellett teljesíteni.
3. Azért, mert a legelőterületeket a jobbágytelkek mérete alapján osztották parcellákra.

e) Az úrbéri rendelet kiadásának mely előzményére (okára) utal a forrásrészlet? (1 pont)

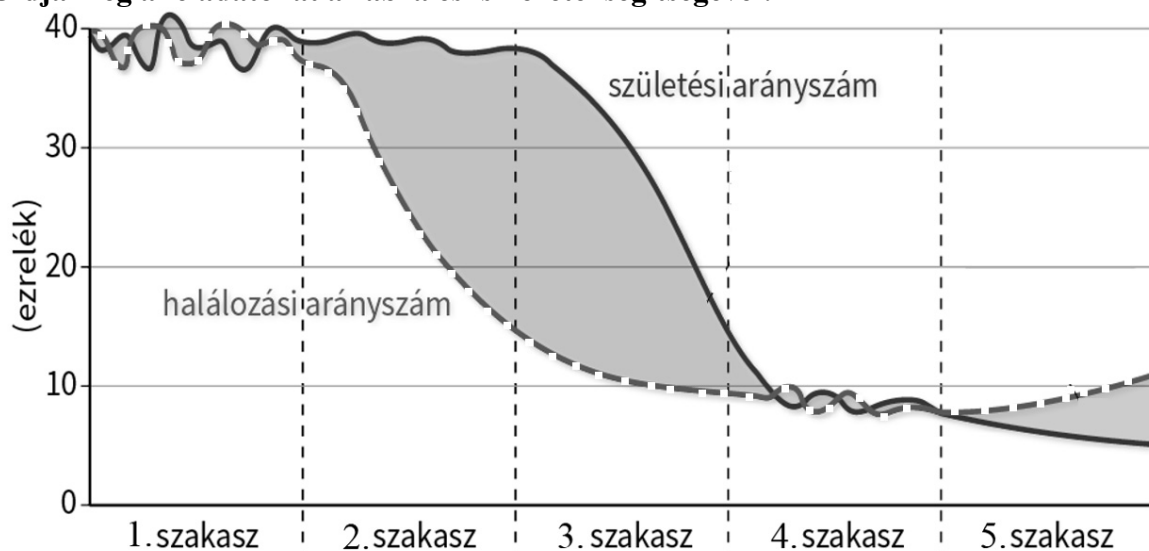
.....

f) Magyarázza meg röviden, miért rendelet formájában adta ki Mária Terézia az úrbéri szabályozást! (1 pont)

.....

4 pont

6. A feladat az ipari forradalmak társadalmi hatásaihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!

A demográfiai átmenet modellje Nyugat-Európában

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Melyik évszázadban kezdődött az ábra 2. szakaszában ábrázolt folyamat Angliában? (0,5 pont)

Az évszázad sorszáma: ..... század

b) Fogalmazzon meg egy okot, amelyből következett a halálozási arányszám alakulása a 2–3. szakaszban! (1 pont)

.....

c) Mely tényező magyarázza a születési arányszám változását az ábrán jelölt 3. szakaszban? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A kiépülő polgári állam korlátozta a születésszámot.
2. Az egyre szűkösebb élelemellátás miatt az emberek egyre kevésbé vállaltak gyermekeket.
3. A kellő számú utód felneveléséhez már elég volt kevesebb gyermeket vállalni.

d) Döntse el, melyik állítás igaz az ábra 2. szakaszában jellemző népességváltozásra! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A népesség egyenletesen növekszik, mert a születések meghaladják a halálozásokat.
2. A népesség gyorsuló ütemben növekszik, mert a halálozások folyamatosan csökkennek.
3. A népesség növekszik, mivel a születésszámok tartósan növekednek.

e) Döntse el, melyik állítás igaz az ábra 3. szakaszában jellemző népességváltozásra! Karikázza be a helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

1. A népesség csökken, mivel a születésszám csökken.
2. A népességnövekedés üteme csökken, mivel a születésszám csökken.
3. A népesség már nem nő, ugyanis a halálozás csökkenése megáll.

f) Fogalmazzon meg egy lehetséges népességmozgást (migrációt), amely az ábra 2–3. szakaszában jelölt folyamat következménye volt! Válaszában említse meg a népességmozgás célterületét is! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**7. A feladat az áprilisi törvényekkel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„V. tc.: A választásról

1. Mindazok, kik a megyékben és [...] az országgyűlési követek választásában eddig szavazattal bírtak, e jog gyakorlatában ezennel meghagyatnak. [...]
2. Az országnak, s kapcsolt részeknek, mind azon bennszületett vagy honosított, legalább 20 éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűségtelenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás, és gyújtogatás miatt fenyték alatt lévő lakosai, a nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül választók.”
(Áprilisi törvények)

a) Nevezze meg azt a várost, amelyben összeült az idézett törvényt elfogadó országgyűlés!
(0,5 pont)

.....

b) Nevezze meg azt a várost, amelyben összeült az idézett törvény értelmében megválasztott országgyűlés! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg azt a társadalmi réteget, amelynek leginkább kedvezett az idézett törvény 1. pontja! (0,5 pont)

.....

d) Magyarázza meg, miért volt fontos az 1. pontban szereplő kedvezmény megadása a törvényhozóknak! (1 pont)

.....

e) Az áprilisi törvényekben többféle cenzust is meghatároztak. Ezek közül melyik nem szerepel az idézett forrásrészletben? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!
(0,5 pont)

1. vallási
2. nemi
3. életkori
4. vagyoni

f) Hogyan függött össze az idézett választójogi reform a polgári átalakulással? Egészítse ki szakkifejezésekkel a következő mondatot! (Elemenként 0,5 pont.)

A(z) ..... országgyűlést felváltotta a(z) ..... országgyűlés.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat a két világháború közötti Szovjetunió gazdaságával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „A régi Oroszország történelme mindenekelőtt azt mutatja, hogy elmaradottsága miatt állandóan legyőzték. [...] A kizsákmányolók törvénye ilyen: a gyengét és a lemaradót leverik. Ezért véget kell vetnünk a hátramaradásnak! [...] Ötven-száz évvel vagyunk elmaradva a fejlett országok mögött. Ezt a távolságot tíz év alatt be kell járnunk. Vagy véghezvisszük ezt, vagy szétmorzsolnak bennünket.” (Sztálin beszéde)

B) „Üdvözlöm a Szovjetunió első, Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett óriási traktorgyárának munkásait és vezetőit, és szerencsekívánataimat küldöm nekik győzelmük alkalmából. Az az 50 000 traktor, amelyet évente az országnak adnotok kell – 50 000 lövedék, amely felrobbantja a régi burzsoá [polgári] világot, és utat tör a falun az új, szocialista rendnek.” (Sztálin távirata a sztálingrádi traktorgyár dolgozóinak)

C)

Szovjet plakát az első öt éves terv időszakából

A plakát orosz nyelvű feliratainak magyar fordítása: „A pénzügyi tervért, az öt éves terv négyéves megvalósításáért”, „A vallás ellen”. A plakát jobb oldalán szereplő alakok a szocializmussal szemben álló csoportokat jelképezik.

Mely forrásokra igazak az állítások? Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba csak egy X jelet tegyen! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Csak A) és B)	Csak A) és C)	Csak B) és C)	Mindhárom
a) Szorgalmazza az eddigieknél gyorsabb ütemű termelést.				
b) Utal a tervgazdálkodásra.				
c) Utal az ellenségekkel való küzdelemre.				
d) A szovjet iparosítás eredményét mutatja.				

e) Melyik időszakban keletkezett mindhárom forrás? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. 1920–21

2. 1930–31

3. 1940–41

4. 1950–51

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Mely gazdasági rendszerre utal a B) betűjelű forrásban a „régiburzoávilág” kifejezés? Nevezze meg szakkifejezéssel! (0,5 pont)

.....

g) Magyarozza meg a B) betűjelű forrás aláhúzott részét! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

9. A feladat a trianoni béke hatásaival kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a Horthy-korszak oktatáspolitikájára vonatkozó források és ismeretei segítségével!

A) „A testgyakorlási kötelezettség: Minden ifjú, aki nem jár olyan iskolába, ahol rendszeres testnevelés folyik, annak az évnek december végéig, amelyben 21-ik életévét betölti, tartozik [...] szervezett testgyakorlásban részt venni. [...]

A Levente Egyesületek: Az iskolát elhagyó ifjak testnevelése [...] a Levente Egyesületekben történik, amelyeknek alapszabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg.”

B) „Mindazokban a községekben (városokban, kerületekben), ahol [...] községi testnevelési bizottság alakul, a Levente Egyesület megszervezése ennek a bizottságnak feladatát képezi. [...] A szervezés céljából minden községben egy vasárnapi, vagy ünnepnapon propagandagyűlést kell összehívni, amelyen a testnevelés szükségességét és nemzetnevelő fontosságát könnyen érthető népies előadásban ismertetni kell a hallgatósággal. Ezután elsősorban a tehetősebb, jobbmódú lakosokat alapítótagul kell felkérni, s rendes tagokul megnyerni a község minél számosabb oly férfitagját, aki már nincs kötelezve a testgyakorlásra.”

C) „A testgyakorlási kötelezettség alá eső ifjú [minden évben] legalább 5 hónapon át heti 2 óra alatt, legfeljebb pedig 8 hónapon át heti 2 óra alatt, és havonként egy délután tartozik testgyakorlást végezni.”

(Részletek az 1921. évi testnevelési törvény végrehajtását szabályozó rendeletekből)

a) Karikázza be az idézett forrásrészletek alapján annak a két állításnak a sorszámát, amelyek igazak a Levente Egyesületekre! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A Levente Egyesületekbe minden 21 évnél fiatalabb férfinak / fiúnak kötelező volt belépnie.
2. A Levente Egyesületeknek 21 évnél idősebb férfiak is tagjai lehettek.
3. A Levente Egyesületek működésének szabályairól a helyi hatóságok rendelkeztek.
4. A Levente Egyesületek tagjainak minden vasárnap foglalkozásra kellett járniuk.
5. A Levente Egyesületekben folyó testedzéssel a kormány a hazafiasságot is erősíteni akarta.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) A trianoni békeszerződés mely rendelkezése állt a Levente Egyesületek létrehozásának háttérében? (1 pont)

.....

D) „Reá kell mutatni a magyar medencerendszer minden egyes tájának, a föld minden természeti tényezőjének az egész nemzet életében való fontos szerepére. Így mutatjuk ki egyrészt a magyar föld és a magyar nemzet elválaszthatatlan kapcsolatát, másrészt a magyar föld minden egyes részének szoros összetartozandóságát, földrajzi, gazdasági, történelmi és politikai egységét. [...] Először mindig az osztatlan magyar földet kell megmutatni, azután össze kell hasonlítani a megcsonkított országgal.”
(A középiskolai földrajztantervhez készített utasítás, 1927)

c) Nevezze meg a D) betűjelű forrásban „osztatlan magyar föld”-nek nevezett természet-földrajzi tájegységet! (0,5 pont)

.....

d) Magyarázza meg, mely politikai törekvés húzódott meg amögött, hogy az utasításban szereplő módon tanították Magyarországot földrajzát! (1 pont)

.....

e) Nevezze meg azt az oktatásért felelős minisztert, akinek a hivatali ideje alatt keletkeztek az idézett források! Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

**10. A feladat a globális világgazdasághoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„[Egy rácalmási asszony] már éppen [1.] bezárni készült a pizzériáját, amikor megjelentek a faluban a koreaiak. [...] Egy alapvető, de nehezen megválaszolható kérdés foglalkoztat mindenkit: Megéri-e a magyar államnak, hogy tíz év leforgása alatt különféle jogcímeken körülbelül [2.] huszonötmilliárd forintot juttasson a koreai cégnek, amely cserébe ezeröttszáz embert foglalkoztat, és százharmincmilliárd forintos gyárat húz fel Dunaújváros mellett, Rácalmás közigazgatási területén. [...] [A multinacionális vegyipari vállalat Dunaújvárosra csábításához] valóban [3.] el is készült az M6-os autópálya, illetve a dunaújvárosi híd [...]. A cég állami támogatást kap majd a [4.] felnőttképzésre, amire előbb-utóbb rá is kényszerül. [...] A beruházás gazdaságélénkítő hatása nyilvánvaló és kiterjedt: [5.] a munkavállaló nem kerül tovább pénzébe az államnak, ehelyett [6.] személyi jövedelemadót fizet; [...] a gyárat [7.] takarítani és őrizni, az üzemi konyhát működtetni kell; a cégnek munkaruhát lehet eladni; be lehet neki szállítani ezt-azt.” (Sajtócikk, 2007)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Döntse el, hogy a forrás aláhúzással és sorszámokkal jelölt részletei mely, a táblázatban szereplő állításokra jelentenek konkrét példát! Írja a sorszámokat a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás: A vállalat...	Sorszám
a) letelepedése érdekében a térség komoly infrastrukturális fejlesztéseket kapott.	
b) megjelenése hozzájárul ahhoz, hogy a magyar állam szociális ellátás címén kifizetett költségei csökkenjenek.	
c) helyi cégeknek, vállalkozásoknak adhat megrendelést – ezzel hozzájárulva a környékbeliek megélhetéséhez.	
d) működésével növekednek a központi költségvetés bevételei.	
e) nemcsak közvetlen ipari tevékenységet valósít meg, hanem ezzel kapcsolatban oktatási beruházást is végrehajt.	

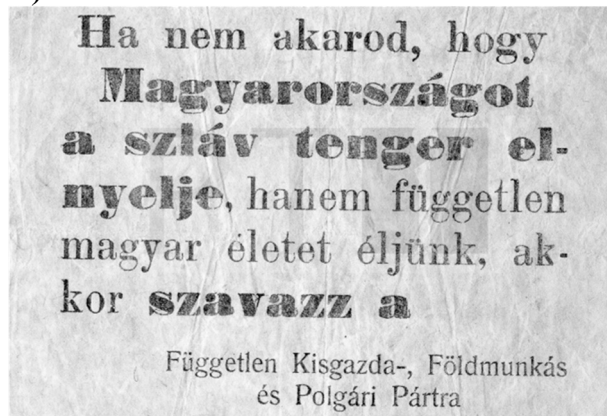
f) Fogalmazza meg a vállalat Dunaújvárosba történő telepedésének egy lehetséges, Magyarország számára hátrányos következményét! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

**11. A feladat Magyarország szovjetizálásával kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A)

B)

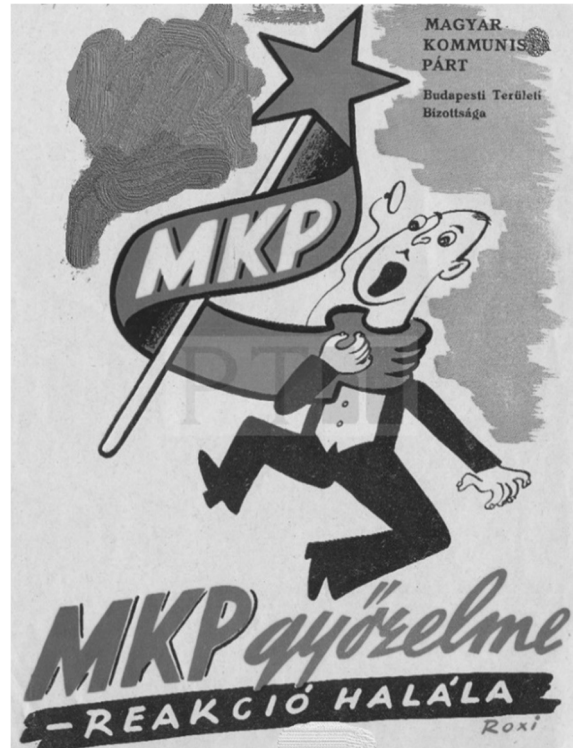

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C)

D)

a) Tegye időrendbe a forrásokat keletkezésük időpontja szerint! Kezdje a legkorábbival! Írja a források betűjelét a következő táblázatba! Egyet segítségül megadtunk. (1 pont)

1.	2.	3.	4.
	A)		

Állapítsa meg, hogy a táblázatban szereplő állítások melyik plakátra / röplapra igazak! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel többször is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Plakát / röplap betűjele
b) A munkásság és a parasztság egységét hirdeti.	
c) Nemzeti követelést jelenít meg.	
d) A népköztársaság létrejöttékor keletkezett.	
e) Választási kampánnyal összefüggésben keletkezett.	

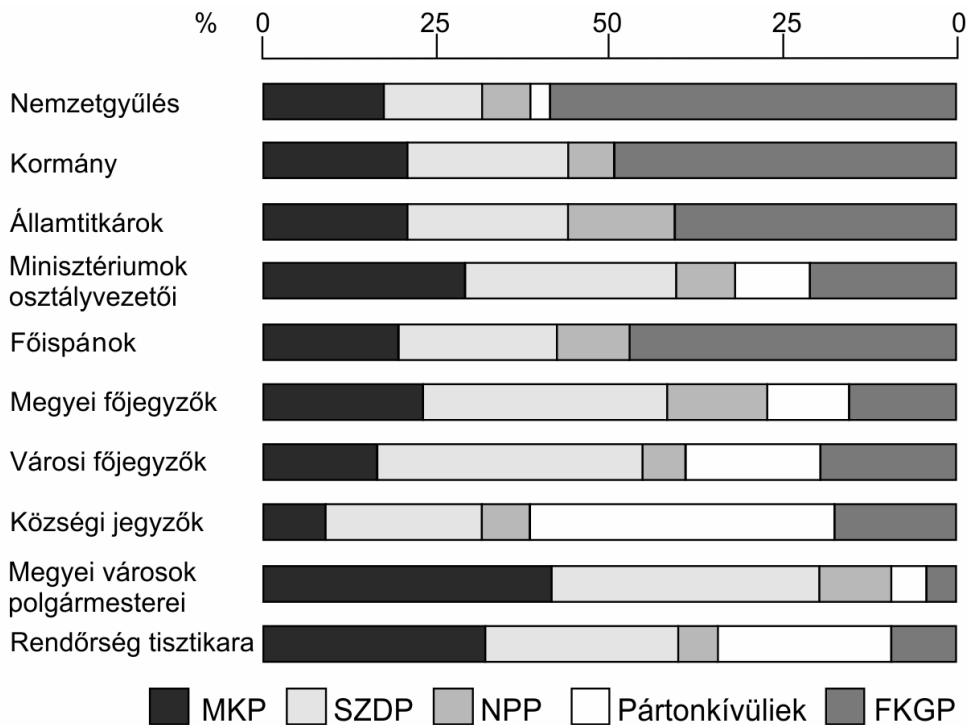
f) Értelmezze röviden az A) betűjelű röplap tartalmát! Válaszában magyarázza meg a „szláv tenger” kifejezést! (1 pont)

.....

g) Határozza meg, mit jelentett a reakciós fogalma a korszakban a D) betűjelű röplap készítője szerint! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*A Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Parasztpárt, a pártokivüliek és a Független Kisgazdapárt részesedése a hatalmi pozíciókból 1946 tavaszán
(A pártok részesedését a sávdiaagram a jelmagyarázat sorrendjében ábrázolja.)*

A diagram elemzése után válassza ki a mondat helyes befejezését! Karikázza be a feladat-részenkénti egyetlen helyes befejezés sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

h) A közigazgatás valamennyi területén...

1. tükröződtek a nemzetgyűlési választások erőviszonyai.
2. a kommunisták nagyobb befolyással rendelkeztek, mint a nemzetgyűlési választásokon elért eredményük.
3. a kisgazdák kisebb befolyással rendelkeztek, mint a nemzetgyűlési választásokon elért eredményük.

i) A kisgazdák arányosításra vonatkozó törekvése azt jelentette volna, hogy...

1. a választási eredmények tükröződnek az államigazgatás irányításában.
2. a szociáldemokraták rendelkezhetnének a legerősebb pozíciókkal.
3. a kommunisták több pozíciót birtokoljanak, mint a nemzetgyűlési választásokon elért eredményük.

j) Mi volt a politikai oka annak, hogy az 1945-ös nemzetgyűlési választások eredménye ellenére többpárti kormány alakult? (1 pont)

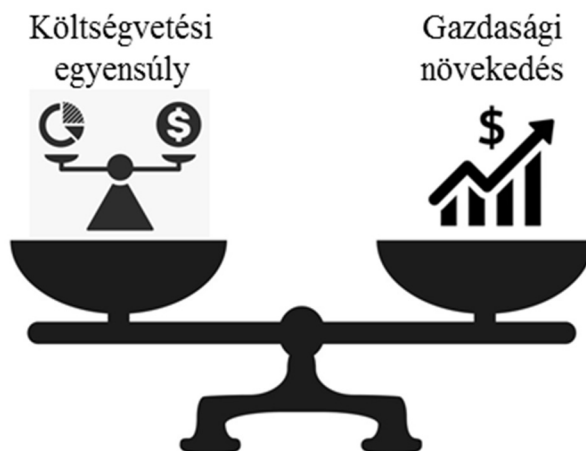
.....

8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**12. A feladat az állam gazdasági szerepéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!**

A gazdasági tervezés dilemmája

a) Döntse el, melyik főbb állami tisztségviselő feladata az ábra által bemutatott tervezés! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. a jegybank elnöke   2. a köztársasági elnök   3. a pénzügyminiszter

b) Döntse el, melyik intézmény feladata a költségvetési javaslat elfogadása! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Magyar Nemzeti Bank   2. Országgyűlés   3. Állami Számvevőszék

c) Fogalmazzon meg egy olyan – a kormány vagy az országgyűlés által meghozott – gazdasági intézkedést, amely a költségvetési egyensúlyt a gazdasági növekedés érdekében billenti fel! (1 pont)

.....

d) Fogalmazzon meg egy olyan – a kormány vagy az országgyűlés által meghozott – gazdasági intézkedést, amely a költségvetési egyensúly megőrzése / megteremtése érdekében történik! (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

2. [https://www.ferencesek.hu > uploads > wordpress](https://www.ferencesek.hu/uploads/wordpress)

Szent Benedek Regulája Bencés Kiadó, 2022.

https://www.tortenelemtanarok.hu/media/uploads/Tortenelem_ereztsegi/Kozep/k_tort_11okt_fl.pdf

Középkori egyetemes szöveggyűjtemény. Szerkesztő: Sz. Jónás Ilona. Osiris, Budapest, 1999. A templomos rend alapítása.

3. Száray Miklós: Történelem II. NT-14225

4. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/lecke_01_002

2017. májusi középszintű érettségi

5. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay–Tamásiné: Történelem 10. IT-142

<http://www.okeonga.hu/documents/om/pvallvizsg.pdf>

6. https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_9_nat2020/lecke_06_001

7. 1848. évi V. törvénycikk. <https://net.jogtar.hu/>

8. Sztálin beszéde, 1931. (Megjelent: Pravda, 1931. február 5.)

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tanulmányi_versenye/oktv/oktv2017_2018_2ford/tort_flap2f_oktv_1718.pdf

https://www.macmillanhighered.com/BrainHoney/Resource/6696/digital_first_content/trunk/test/mckaywest11e/mckaywest11e_ch27_11.html

Sztálin távirata, 1930. Idézi: Hosszú Gyula: A század fele 1914–1945. Budapest, AKG Kiadó, 1996.

Szovjet plakát, 1930

<https://www.agefotostock.com/age/en/details-photo/a-propaganda-poster-from-1930-for-the-completion-of-the-five-year-plan-in-four-years-and-in-black-against-religion/UIG-975-05-SOV-C-001>

9. A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1924. évi 9000. számú rendelete az 1921. évi LIII. tc. /testnevelési törvény/ végrehajtásáról. A Belügyminisztérium 1924. évi 124 000. számú rendelete a Levente Egyesületek létrehozásáról, az 1921. évi LIII. tc. /testnevelési törvény/ végrehajtásáról. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 1924. évi 52.000. számú rendelete, a 9.000/1924. V. K. M. sz. rendelet kiegészítéséről)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/OGYK_RT_1924/?pg=488&layout=s&query=testnevel%C3%A9si%20bi%20zotts%C3%A1g Utasítás a középiskolai földrajz tantervhez, 1927. Idézi: Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, Osiris Kiadó, 2003.

10. <https://szabadfold.hu/hazai-elet/uzleti-titkok-a-gumigyar-korul-199857/>

11. valasztasiroplap.hu

Politikai plakátok 1945–1948. Összeállították: Szintay Jánosné–Fegyő János, Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1970. A XX. század krónikája. Officina Nova, Budapest, 1994. Romsics Ignác: Magyarország története a 20. században, Osiris, Budapest, 1999.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_magyarorszag_tortenete/ch04s02.html

<https://i.pinimg.com/>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	3	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	8	
	12. feladat	3	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. május 10.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. május 10. 9:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! (A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Reformáció	rövid
	1849 után	14.	Világgazdasági válság	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	I. (Szent) László uralkodása	hosszú
	1849 után	16.	A Bethlen-féle konszolidáció	hosszú
Komplex	—	17.	Németország területi változásai	korszakokon átívelő
	—	18.	A muhi csata és a mohácsi csata	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

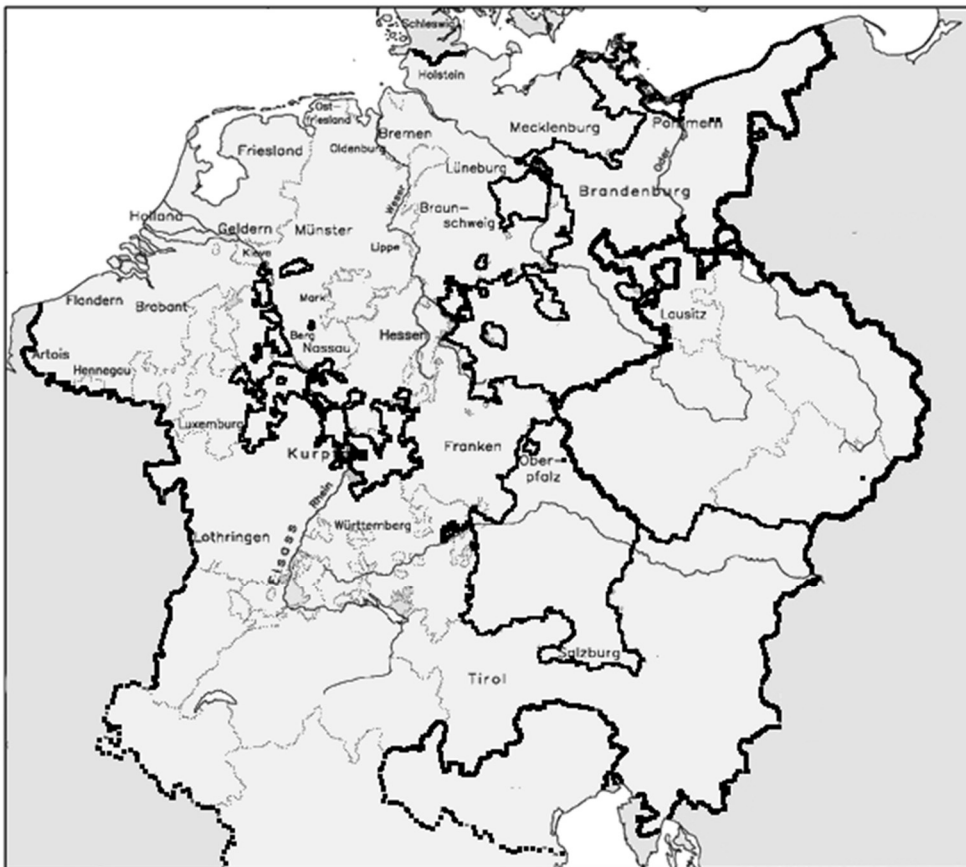
A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a reformációval kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a reformáció kibontakozásának okait és annak sikerét elősegítő tényezőket!

„A nyugati egyház minden fontos személyisége reformációért kiáltott. Nyugat-Európa már több mint egy évszázada igyekezett megreformálni az egyházat »főben és tagjaiban«, de törekvései kudarcba fulladtak. [...] [Sokan gondolták úgy, hogy] olyan teológiára lenne szükség, mely sokkal közelebb áll az emberi szívhez, és hűségesebb az evangéliumhoz, s hogy a hitnek nem külsőségekben kellene megnyilvánulnia, hanem az Úr tanításához való hűségben. [...] Az emberek a külső cselekmények vallását követték, a szív és az élet valódi megváltozását zarándoklatokkal, ereklyékkel [...] helyettesítették.” (Owen Chadwick történész, 1993)

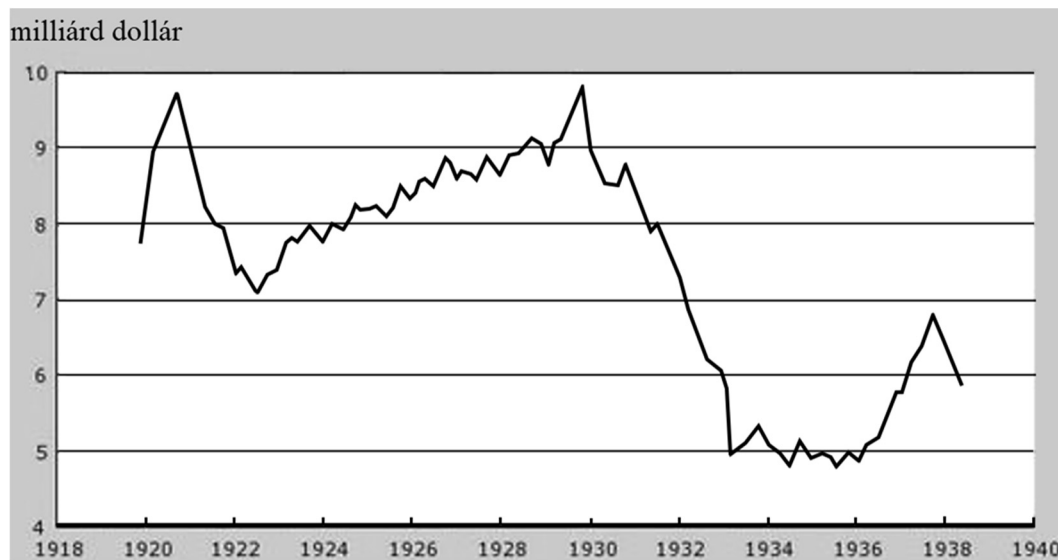

A Német-római Császárság 1512-ben

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

14. A feladat a két világháború közötti világgazdasághoz kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a világgazdasági válság okait és gazdasági következményeit az Amerikai Egyesült Államokban! A megoldási kísérletekről ne írjon!

Banki hitelek alakulása az Egyesült Államokban 1918–1940

A New York-i tőzsdeindex* alakulása 1929. október – 1932. január

* tőzsdeindex: a tőzsdén forgalomban lévő részvények árfolyamának változása alapján számolt mutató (mértékegység nélküli szám)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat I. (Szent) László uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, miként szilárdította meg I. (Szent) László az uralkodói hatalmat és az ország helyzetét! Válaszában magyarázza meg I. (Szent) László politikájának jelentőségét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Salamon [a trónjától megfosztott király, I. László unokatestvére] [...] háborogva és dühös lélekkel László ártatlan vérének veszedelmére mesterkedett, de maga esett a verembe, melyet ásott. [...] László király pedig rajtakapta a gonoszságon Salamont, elfogta és Visegrádon börtönbe vetette. [...] Salamon király, miután kiszabadult a börtönből [...] futva ment Kutesk kun vezérhez, megesküdött neki, hogy tulajdonjoggal neki adja Erdély tartományát [...] ha megsegíti őt László ellen. [...] Ennek hallatára László király rájuk rontott, és [...] Salamon király és Kutesk futva menekültek, mint tépett tollú vadkacsák a keselyük csőrétől.” (*Képes krónika, 14. század*)

„Az olyan papoknak pedig, akik első és törvényes házasságban élnek, minthogy a szeretet kötötte és a szent lélek bírta egybe őket, ideiglen[esen] való engedelmet [engedélyt] adtunk, míg az apostoli szent atya adna tanácsot róluk nekünk. (*I. László törvénye*)

„Mikor Istennek e választott szolgája azon gondolkodott, hogy minden erejével Istennek tetszőt cselekedjen, mennyei sugallatra elsősorban az ötlött eszébe, hogy a szentek testét [...] ne engedje tovább a porban feküdni. Imígyen a pápa parancsát kieszközölve felemeltette a szent testeket: mármint Boldog István királyét, aki elsőnek mutatta meg az örök üdvösség útját a magyaroknak; fiáét, Szent Imréét, [...] továbbá Szent Gellért vértanú [...] testét avattatta csodálatosan szentté.” (*Szent László legendája, 1192 után*)

„Mikor [...] Zolomér [horvát király] király gyermekek nélkül halt el, a felesége, László király nővére, sokat szenvedett férjének ellenségeitől, és Jézus Krisztus nevében segítséget kért fivéréától, László királytól. A rajta esett jogtalanságokat a király keményen megtorolta, [...] teljességgel visszaszerezte neki, majd az említett királynétól a saját uralma alá vetette. Ezt a király nem kapzsiságból cselekedte, hanem azért, mert a királyi törvény szerint őt illette az örökség: Zolomér királlyal ugyanis első fokon rokonságban állott, és annak nem volt örököse.” (*Képes krónika, 14. század*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat Magyarország két világháború közötti történelméhez kapcsolódik. (hosszú) Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Bethlen István nevéhez köthető konszolidáció legfontosabb politikai és gazdasági intézkedéseit! Térjen ki ezek szükségességének korabeli magyarázatára is!

Országgyűlési képviselők száma az 1922-es választások után					
Egységes Párt	Kisebb kormánypártok	MSZDP	Egyéb ellenzéki pártok	Párton kívüli	Összesen
140	15	25	40	24	244

„A nyílt szavazás hívei szerint a választónak állásfoglalásáért vállalnia kell az erkölcsi felelősséget, amely annál fokozottabb, mivel fontos közjognak a nemzet érdekében való gyakorlásáról van szó. Ennek a nagy felelősségnek tudata – szerintük – a titkos szavazásnál a választóban nem lehet meg, és így esetleg olyan irányzatot támogat szavazatával, amellyel nyíltan nem mert volna közösséget vállalni. [...] Faluhelyen, de még kisvárosokban is állandóan megfigyelés alatt állhat az egyes választó magánélete, és így politikai állásfoglalása is alig maradhat titokban. A titkos szavazás tehát a gyakorlatban nem óvja meg a pusztai, falusi vagy kisvárosi választót az ellenőrzéstől és a befolyásolástól. Szóval az említett helyeken a választók függetlenségét nem védi meg a titkosság, viszont azonban kedvezhet a túlzó irányzatoknak, mert ezek híveik számát a titkosság leple alatt könnyebben szaporíthatják.” (A választójogi törvény indokolása, 1925)

„A költségvetésnek egészséges és tartós alapokon nyugvó egyensúlya a jelen jegyzőkönyv értelmében csak akkor tekinthető elértnek, ha [...] lehetséges lesz a kiadások sorába felvenni a kölcsönszolgálat terheit és a trianoni szerződésből folyó terheket. [...] A programnak ki kell zárnia [más] kölcsönök igénybevételét, [...] és a bankjegyinfláció mindennemű igénybevétele ki lesz zárva. [...] Magyarország hozzájárul ahhoz, hogy a Nemzetek Szövetségének Tanácsa főbiztost nevezzen ki. [...] A főbiztosnak hivatása, hogy felügyeljen a reformprogram teljes végrehajtására és [...] biztosítsa [...], hogy a költségvetés egyensúlya [...] eléressék. [...] A magyar kormány a [...] kölcsön biztosítékaul leköti a vámjövedék, a cukoradó és a dohányjövedék nyers bevételét, valamint a sójövedék tiszta bevételét.” (A Népszövetséggel aláírt jegyzőkönyv, 1924)

„Először meg kell szűnni annak, hogy az állam kiadásainak fedezésére a jegysajtót [értsd: pénznyomtatást] igénybe vehesse. Azok után a tapasztalatok után, amelyekkel a háborúban és a háború után egyes országokban tettünk, biztosítékokra van szükség, hogy a fedezetlen jegykibocsátás egyszer s mindenkorra meg legyen szüntethető. Másodsor, ha az állami fedezetlen jegykibocsátás, mint a pénzromlás legfőbb okozója, megszűnik és ha mentől előbb a teljes forgalmi szabadság helyreáll, az állam a kül- és belkereskedelemben való minden mesterséges beavatkozástól tartózkodik, az ezen az alapon kifejlődő pénzértéket a jegykibocsátó intézmény, ha jól megvan szervezve, normális eszközök által, céltudatos és okszerű hitel- és devizapolitika által állandósíthatja és az állandóság biztosítható.” (A Magyar Nemzeti Bank alapításáról szóló törvény indokolása, 1924)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat Németország 19–20. századi történetével kapcsolatos. (komplex korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Németország területi változásait és azok okait a Német Császárság születésétől a kétpólusú világ felbomlásáig a megadott szempontok szerint:

- a Német Császárság létrejötte,
- a versailles-i béke,
- a náci Németország terjeszkedése,
- Molotov–Ribbentrop-paktum,
- Hitler birodalma a második világháború alatt,
- Németország helyzete a második világháború után,
- a német újraegyesítés!

A hadi eseményekről nem kell írnia! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

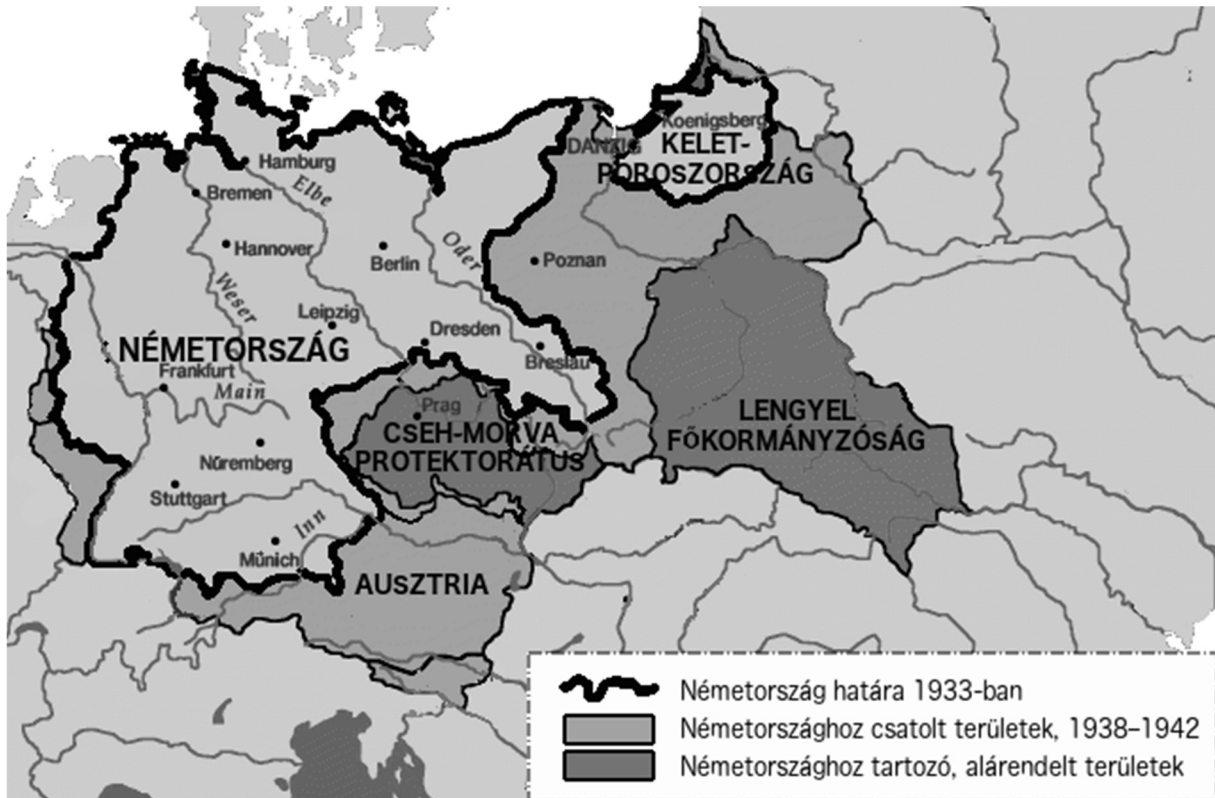
Az utolsó érintés. A Punch Magazin karikatúrája, 1919

(A karikatúra angol nyelvű feliratai magyarul: a kézre írva: szövetségesek; a bajszos férfira írva: Németország; a férfitalak alatti pallóra írva: béketárgyalások.)

„A lengyel államhoz tartozó területek területi-politikai átformálása esetén Németország és a Szovjetunió érdekszféráját hozzávetőleg a Narev, a Visztula és a Szan folyók vonala határolja el. Azt a kérdést, hogy a kétoldalú érdekek kívánatosnak tüntetik-e fel egy független lengyel állam fenntartását, és melyek lennének ezen állam határai, végleg csak további politikai fejlemények során lehet tisztázni.

A két kormány ezt a kérdést mindenestre barátságos megegyezés útján fogja megoldani.” (Molotov–Ribbentrop-paktum)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Németország 1942-ben

Németország területének változásai, 1947

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Berlin, 1989 ősze

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat a középkori magyar történelemmel kapcsolatos. (komplex összehasonlító) Vesse össze a források és ismeretei segítségével a muhi csata és a mohácsi csata előzményeit, menetét és közvetlen következményeit! Válaszában a következő szempontokra térjen ki:

- **külpolitikai körülmények, szövetségesek,**
- **a magyar királyok előkészületei,**
- **az ellenség támadása,**
- **a csaták menete,**
- **a király sorsa,**
- **a tatár és a török hadjáratok jellemzői!**

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Kuthen [Kötöny], a kunok királya ünnepélyes követséget küldött [...] [IV. Béla] királyhoz azzal az üzenettel, hogy ő sok éven keresztül harcolt a tatárokkal, és két alkalommal győzelmet aratott felettük, a harmadik alkalommal azonban, mivelhogy nem volt felkészülve rá, [...] így azok földjének nagy részét ellenség módjára feldúlták, alattvalóit leöldösték.”

(Rogerius: Sirmalmas ének, 1243)

„Ez a felséges [a későbbi II.] Lajos király velünk és felséges fiainkkal a vérrokonság legerősebb kötelékével köttessék össze, részben a vér szerinti rokonság, részben pedig a mi lányunkkal, az említett fiainknak legkedvesebb hűgával, a felséges Máriával kötendő házasság következtében. Ezért a felséges fejedelem urak: [II.] Ulászló magyar és cseh király – aki Lajos király atyja – és Zsigmond lengyel király – ki pedig önéki nagybátyja – érett megfontolásával és hozzájárulásával a mi biztos tudtunkkal és császári teljhatalmunkból az említett felséges Lajos királyt fiunkká fogadjuk, ausztriai házunk családjába felvesszük.”

(Habsburg Miksa császár oklevele, 1515)

„Amikor tehát a tatár nép közeledtének rémületes híre a magyarok füléhez eljutott, azt csak valamiféle tréfának, vagy alaptalan mendemondának fogták fel [...], mert hatalmas hadseregükben túlon túl megbíztak. A hangos zaklatások végre hatottak a királyra [...] elindult a határ felé, elment azokhoz a hegyekhez, amelyek Ruténia [a Halicsi Fejedelemség] és Magyarország között húzódnak egészen a lengyel határig. Ott körüljárva megsejmelte minden könnyebben járható hágót, óriási erdőrészek kivágatásával hosszú csapdákat készített, a keresztbe fektetett fákkal eltorlaszoltatta mindazokat a helyeket, melyek könnyen járhatónak játszottak.” *(Tamás spalatói főesperes kortárs művéből)*

„Látom, hogy mindenki csak az én [értsd: II. Lajos] személyemben keres magának kibúvót és mentséget. Személyesen jöttem el ebbe a nagy veszedelembe azért, hogy az ország megmentésére és a ti jóléteketekért a saját életemet a szerencse minden változásának kitegyem. Hogy tehát senki se találhasson az én személyemben mentséget a saját gyávaságára, s hogy engem semmivel se okolhassanak, a mindenható Isten segítségével holnap és magam személyesen fogok elmenni veletek oda, ahová mások nélkülüm menni nem akarnak.”

(Brodarics István a mohácsi csatáról)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A tatárjárás pusztítása

A török támadás útvonala

*A választott komplex feladat sorszáma: .....
A feladat kidolgozása:*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) leelőhelyei:

13. Owen Chadwick: A reformáció. Osiris, Budapest, 2003. Institute for European History, Mainz. A. Kunz, 2007. Joachim Robert Moeschl

14. <https://www.economicshelp.org/blog/76/economics/wall-street-crash-1929/>
<https://www.macrotrends.net/2484/dow-jones-crash-1929-bear-market>

15. Képes krónika, 14. század. Fordító: Geréb László. <https://mek.oszk.hu/10600/10642/10642.htm>
Szent László király legendája, 1192 után. Fordító: Kurcz Ágnes.

http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/index.php?file=059_064_Laszlo_legenda
Szent László király dekrétumainak első könyve. Corpus Juris Hungarici, Magyar Törvénytár (1000–1526)
<https://mek.oszk.hu/01300/01396/html/01.htm>

16. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92500026.TVI&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D48>

<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92400004.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39>
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92400005.TVI&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D48>

17. Punch Magazin 1919. 06. 18. GROTIUS - Tudományos folyóirat
Holokauszt Enciklopédia (ushmm.org), wikimedia.org, slidetodoc.com

18. Rogerius mester Siralmas éneke: sermones.elte.hu - Szöveggyűjtemény

Tringli István: Mohács felé 1490–1526. In: Magyarország története (főszerk. Romsics Ignác), Kossuth Kiadó, Budapest, 2009. Tamás spalatói főesperes művét idézi: Tatárjárás. (Szerk: Nagy Balázs). Osiris, Budapest, 2003.
Brodarics István históriája a mohácsi vészről. Budapest, Magyar Könyvtár, Lampel Róbert, 1903.
okostankonyv.nkp.uni-eszterhazy.hu

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző